

Zoslanie Ducha svätého - (*Skutky apoštolov 2,1-4*); tiež *Turíce*, *Vyliatie sv. Ducha*, *Zjavenie sv. Ducha*, *Zostúpenie Ducha svätého na apoštolov*; v *Skutkoch apoštolov* sa v tomto dni po *Kristovom vzkriesení a nanebovstúpení* (asi roku 30) učenci zišli v jednom dome v Jeruzaleme a dostali znamenie z nebies; zostúpil na nich *Duch Svätý* a bolo zrejme, že dostali nový život, moc a požehnanie; *apoštol Peter* udalosť vysvetlil ako naplnenie *Joelovho* proroctva; pozri *olej*; *Klaňanie troch kráľov*

Hall v súvislosti s heslom *Turíce*: 50 deň po *Veľkej noci*; sa apoštoli sa vrátili do *Jeruzalema* potom, čo boli svedkami *Kristovho nanebovstúpenia*; desiaty deň po tejto udalosti sa stretli, aby oslávili židovský sviatok *Týždňov* (pozri *Turíce*, *Pentekostes*); keď boli všetci zhromaždení na jednom mieste, náhle sa strhol hukot prichádzajúci z neba, ako keď sa ženie prudký víchor, a naplnil celý dom, kde apoštoli boli; a ukázali sa im akoby *ohnivé jazyky*, rozdelili sa a na každom z apoštolov spočinul jeden; všetci boli naplnení Duchom svätým a začali vo vytržení hovoriť inými jazykmi, ako im Duch dával hovoriť; tento námet je prekvapivo vzácný v stredovekom kresťanskom umení, lebo tvorí podstatnú súčasť kresťanskej zvesti, zrodenie *Cirkvi* samotnej; zobrazovanú skupinu tvorí dvanásť apoštolov (miesto *Judáša Iškariotského* zaujal *apoštol Matej* potom, čo naňho padol los), ďalej *Panna Mária* a niekedy *Mária Magdaléna* a ostatné zbožné ženy; text *Skutkov* síce nespomína prítomnosť Panny Márie ani ostatných žien, ale dá sa tomu vyrozumieť z predošlého textu (1,14), v ktorom sa píše, že sa ony a apoštoli spoločne a „vytrvalo modlili“; ale úloha Panny Márie je tu v každom prípade symbolická, lebo zosobňuje samotnú cirkev a v istom zmysle aj duchovnú matku apoštolov (pozri *Matka cirkev*); obvykle sa nachádza uprostred výjavu a okolo nej sú zoskupení apoštoli, ktorí buď sedia alebo, alebo sa dvíhajú v bázni a úžase; nad nimi sa vznáša *holubica* Ducha svätého, z ktorej vyžarujú lúče svetla na všetkých apoštolov, nad ktorými čelami planú ohnivé jazyky; v tomto obrazovom type sa uplatňuje aj výpožička z *byzantského umenia* a vyskytujúca sa v ranej renesancii (*quattrocento*): motív starého muža držiaceho dvanásť zvitkov (rotuli, pl. od *rotulus*); tento muž je personifikáciou svetla s evanjeliom v dvanástich jazykoch; alebo muž predstavuje proroka *Joela*, ktorý v príhovore k pravoverným Židom, ktorí pokladali dar jazykov za prejav *opilstva*, citoval *sv. Petra*: „...v posledných dňoch...zošlem *Ducha svätého* na všetkých ľuďoch“; tieto slová sa niekedy objavujú ako latinský *nápis* „Effundam de Spiritu meo super omnem carnem“ (pozri *nadpisová páska*); pod apoštolmi niekedy vidieť dvanásť postáv, oblečené rôznym spôsobom, ktoré predstavujú dvanásť národov celého sveta, ktoré v úžase pozerajú (pozri *symboly číselné:12*); zišlo sa ich veľa a žasli, lebo každý z nich je počul rozprávať vlastnou rečou (*Skutky apoštolov 2,6*); *Zoslaním Ducha svätého končí* cyklus *Umučenia Krista*, ktorý začal *Vjazdom do Jeruzalemu*

-v súvislosti pravoslávnu ikonografiou *Pentekostés*: ikona kresťanských *Turíc* v gréckej pravoslávnej estetickej tradícii, ale určenej pre západné kresťanské publikum pomocou latinky, zobrazuje *Zoslanie Ducha Svätého na apoštolov*; v dolnej časti je alegorická postava, tzv. *Kozmos*, ktorý symbolizuje svet

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Tur%C3%ADce>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Tur%C3%ADce>

https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D0%BD%D1%8C_%D0%A1%D0%B2%D1%8F%D1%82%D0%BE%D0%B9_%D0%A2%D1%80%D0%BE%D0%B8%D1%86%D1%8B

[http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/)

[/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=13](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=13)

[http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/)

[/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=13](http://www.webumenia.sk/web/guest/graphic/-/staticresults?orderBy=DATING_ASC&items=14&query=&layout=gridLayout&images=true&searchFor=data&page=13)

https://www.getty.edu/art/exhibitions/years_of_mss/

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8766282261/in/photostream/>

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8770958082/in/photostream/>

<http://www.flickr.com/photos/28433765@N07/8757458662/in/photostream/>

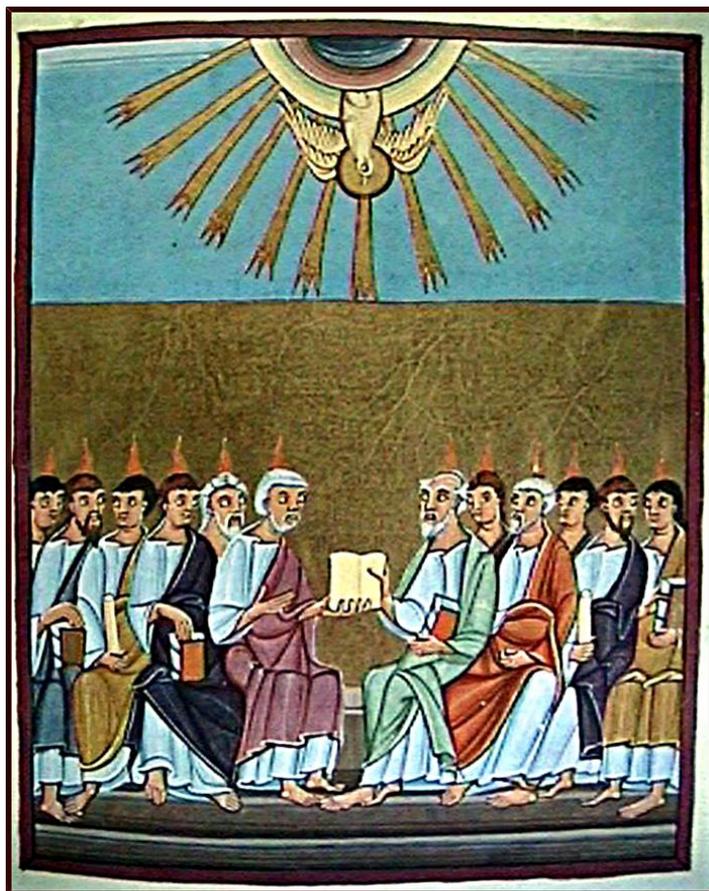
Vyliatie Ducha Svätého (Rabbulov evanjeliár, 586)

Pentekostés (Codex Egbert, 980-993)

Nanebovstúpenie Pána a Zoslanie Ducha Svätého (reliéf, kláštor Silos, 11.st.)

Zoslanie ducha svätého (Bamberská apokalypsa, 1000-1020)

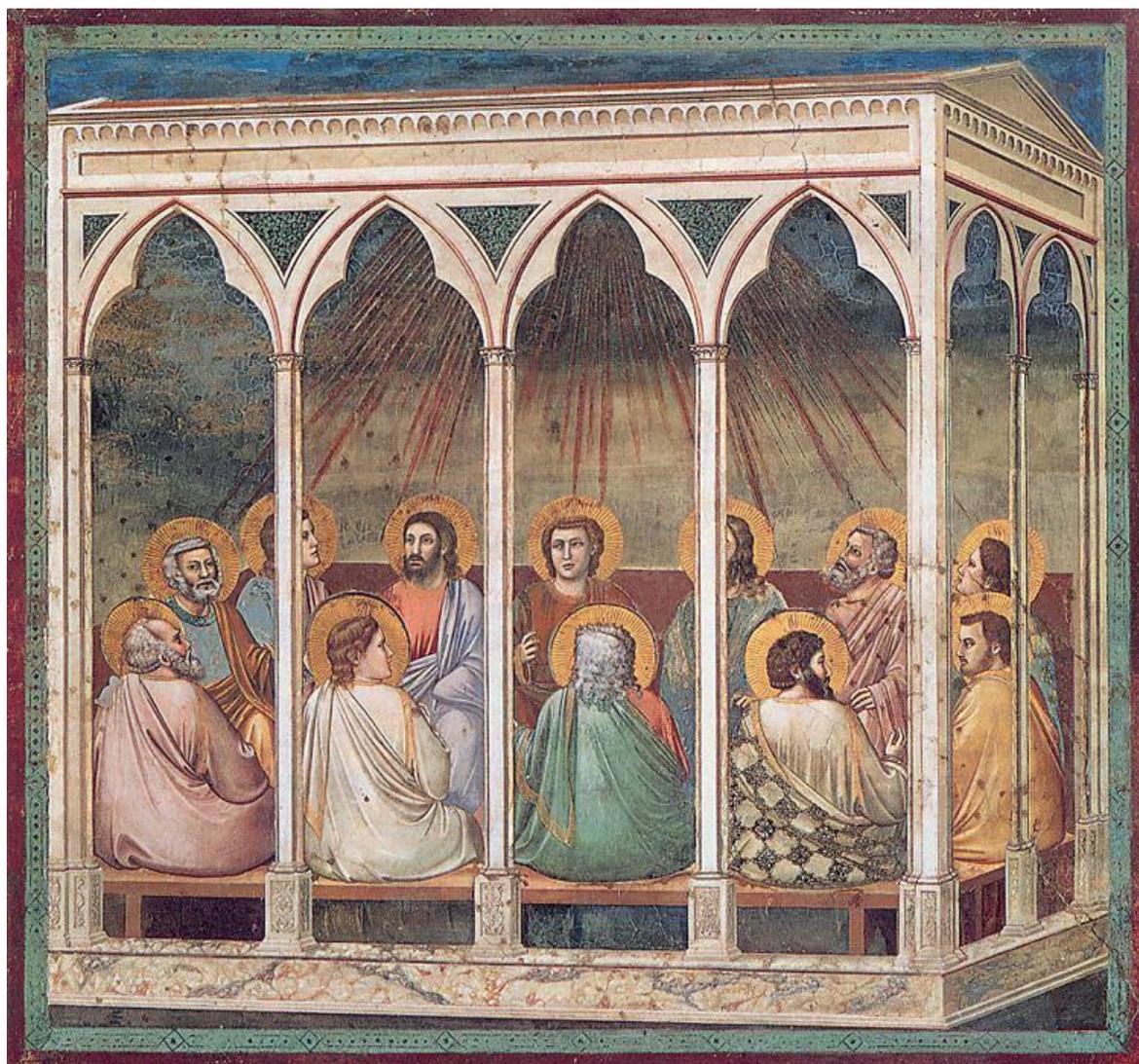
Herrada z Landsberga: Turíce (Hortus deliciarum, 12.st.)

Zostúpenie Ducha Svätého na apoštolov (Psalterium zo St. Albans, 12.st.)

Turíce (Psalterium Ingebeorg, 1200)

Giotto di Bondone: Zoslanie Ducha Svätého (freska, 1305)

Iniciála S. Turíce (iluminácia z talianskeho graduálu 3.štvrtina 15.st.)

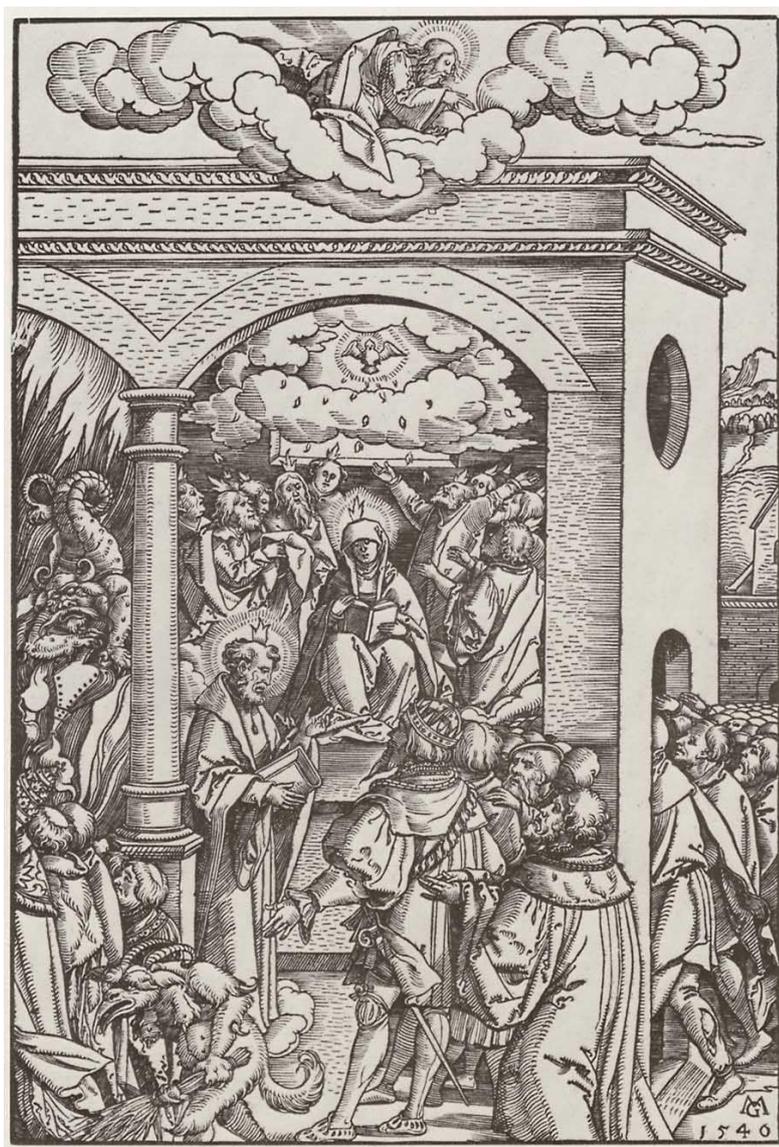
Turíce (Hodinky vojvodu z Berry, 1411-1416)

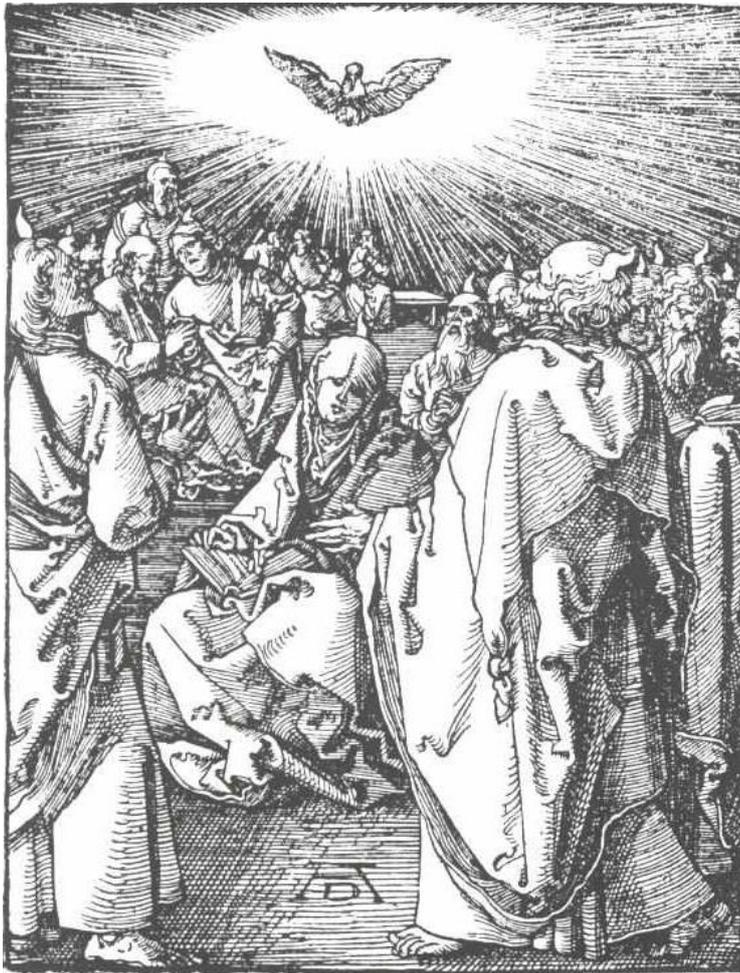
Zoslanie Ducha Svätého (miniatura z Knihy hodín Etienna Chevaliera, 15.st.)

M. Wolgemut: Zostúpenie Ducha svätého (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

M. Gerung: Turíce so sv. Petrom a cisárom a pápežom v plameňoch (1546)

A. Dürer: Zoslanie Ducha Svätého (34.grafický list Malých pašii, 1510)

Neznámy autor: Zoslanie Ducha sv. (1590-1610)

C. Cort podľa G. Vasari: Zostúpenie ducha svätého (rytina, 16.st.)

H. Brosamer: Zostúpenie Ducha Svätého (drevoryt z Lutherovho Katechizmu pre farárov a kazateľov, 1550)

J. Wierix: Dni Pentekostes (16.-17.st.)

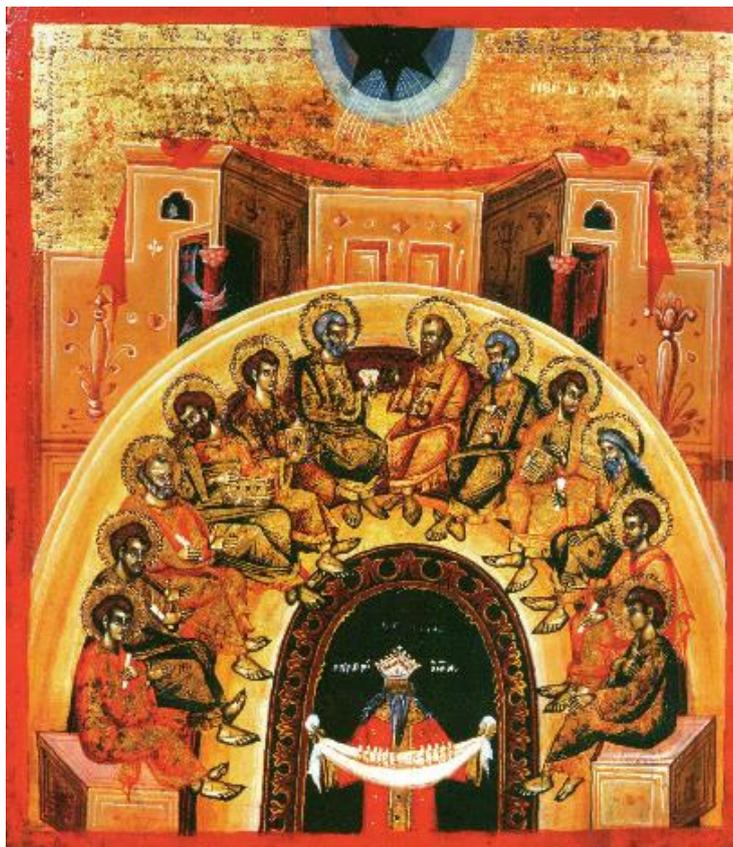
Zostúpenie Svätého Ducha (Novgorodská ikona, 15.-16.st.)

Zostúpenie Svätého Ducha (pravoslávna ikona určená západnému okruhu, 15.-16.st.)

Zostúpenie Svätého Ducha (pravoslávna ikona z kostola proroka Daniela v Aténach)

Zostúpenie Svätého Ducha (pravoslávna ikona z kostola sv. Dimirija v Bitole, 1730-1739)

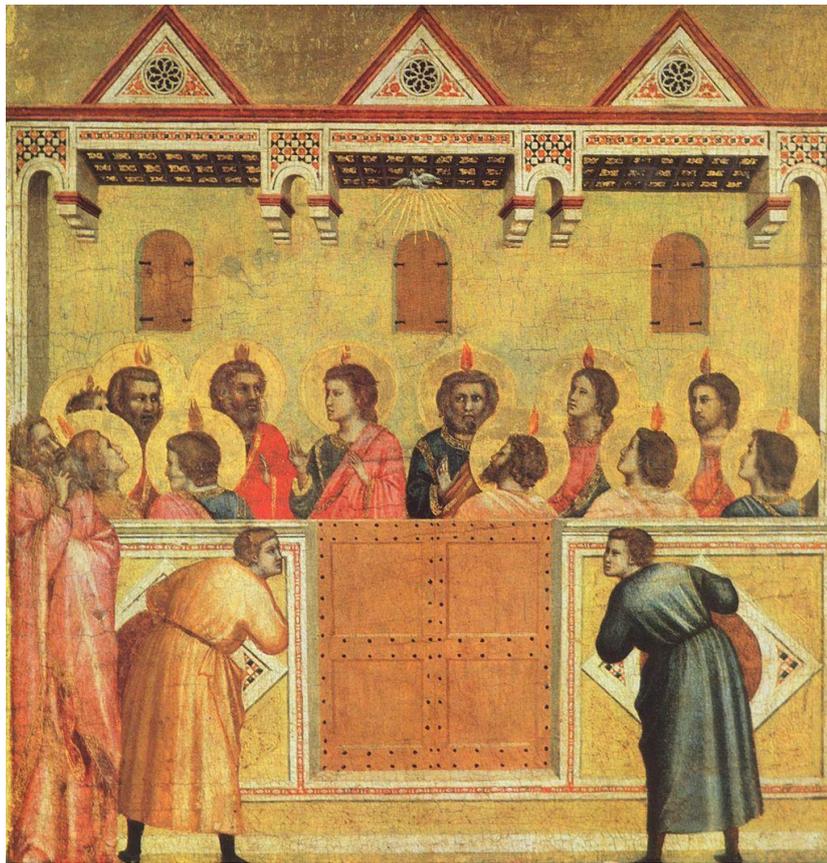
Zostup z Ducha Svätého (ikona Svätodušného chrámu Novodevičieho kláštora, 18.st.)

Turíce (súčasná ikonografia so zástupcami rôznych národov na sneme v Jeruzaleme, Dávidom a a Joelom citujúcim Petrovo Proroctvo)

F. de Llanos: Zoslanie Ducha svätého (detail krídla oltára katedrály vo Valencii, 16.st.)

Giotto di Bondone: Zoslanie Ducha Svätého (1300)

Duccio di Buoninsegna: Pentekostés (1308)

Zoslanie Ducha Svätého (kopula katedrály sv. Marka v Benátkach, 1549)

Zoslanie Ducha Svätého (kostol sv. Jakuba, Toruň, 16.st.)

P. Reymond: Pentekostés (emailová maľba, 1522)

Neznámy majster: Zostúpenie sv. Ducha na apoštolov (Západopoleská ikonopisecká škola, 18.st.)

Tizian: Zoslanie Ducha svätého (16.st.)

El Greco: Vyliatie Ducha svätého (1600)

G. Muziano: Pentekostés (16.st.)

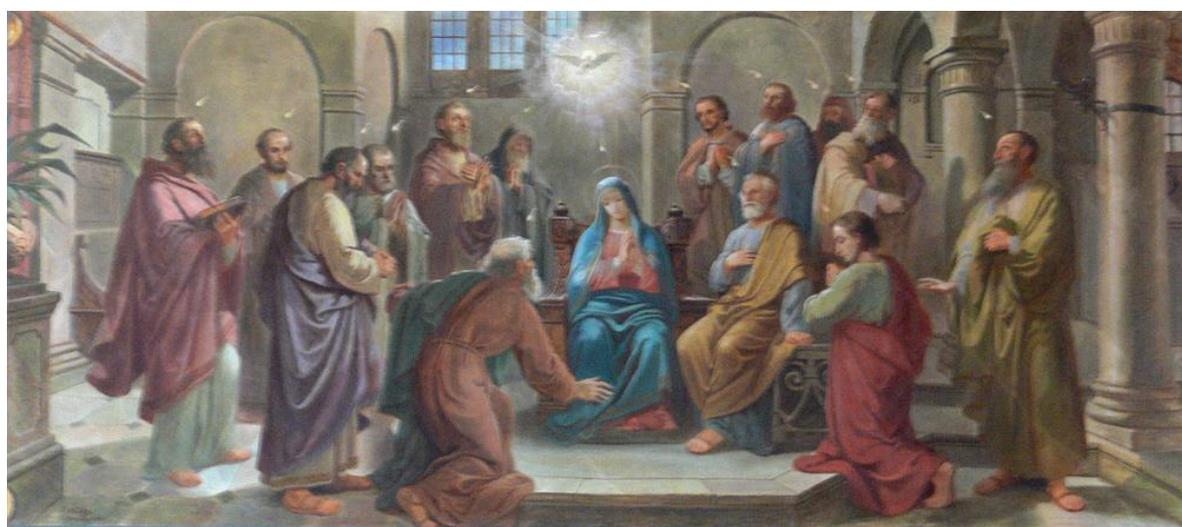
J. Blanchard: Zostúpenie Ducha svätého (1634)

J.-B. Jouvenet: Zostúpenie Ducha svätého na apoštolov (17.st.)

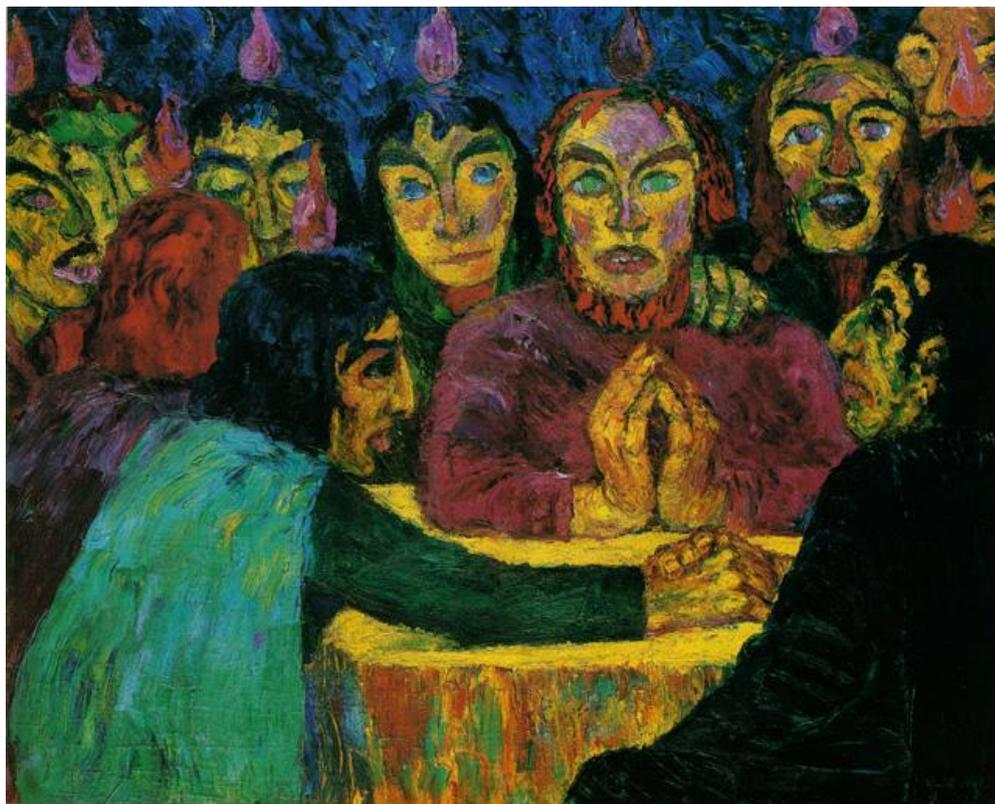
J. Restout: Turíce (1732)

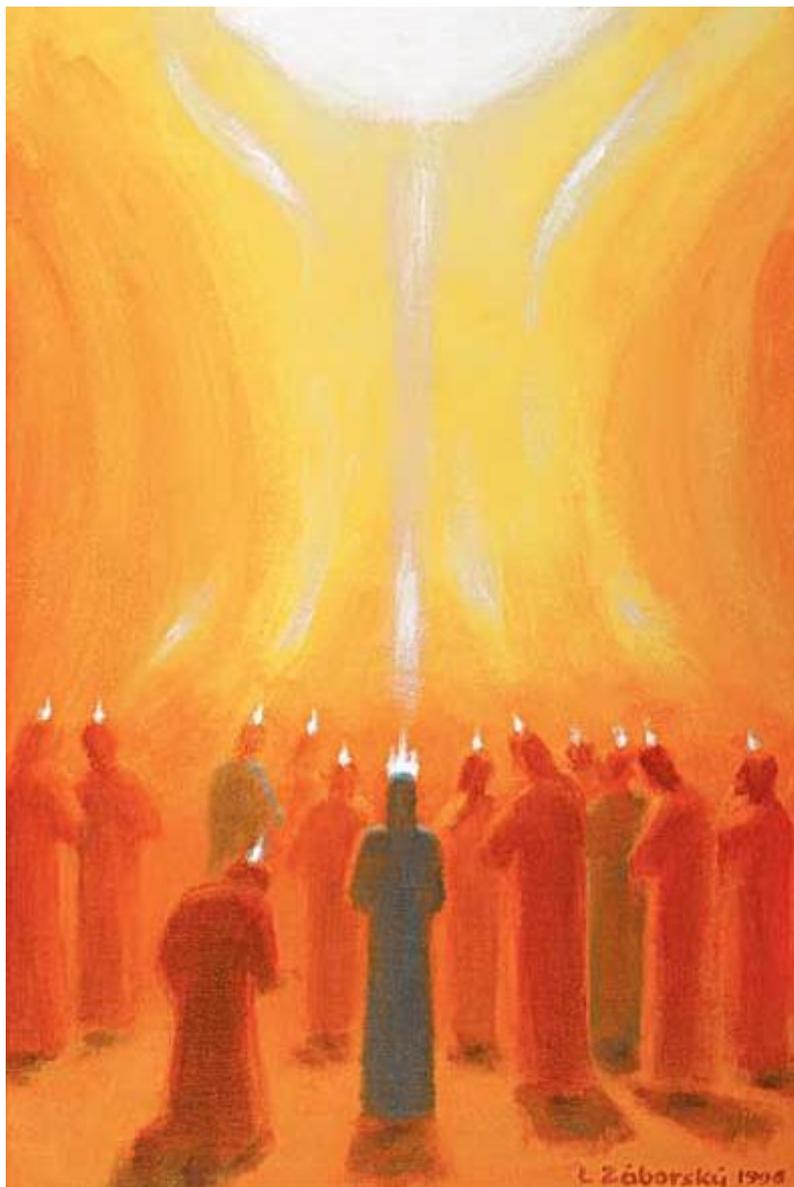
Autor nevedený: Zoslanie Ducha Svätého (Farský kostol sv Gebharda, Poľsko, nedatované)

G. Doré: Zoslanie Ducha Svätého (drevoryt, 1866)

E. Nolde: Pentekostes (1909)

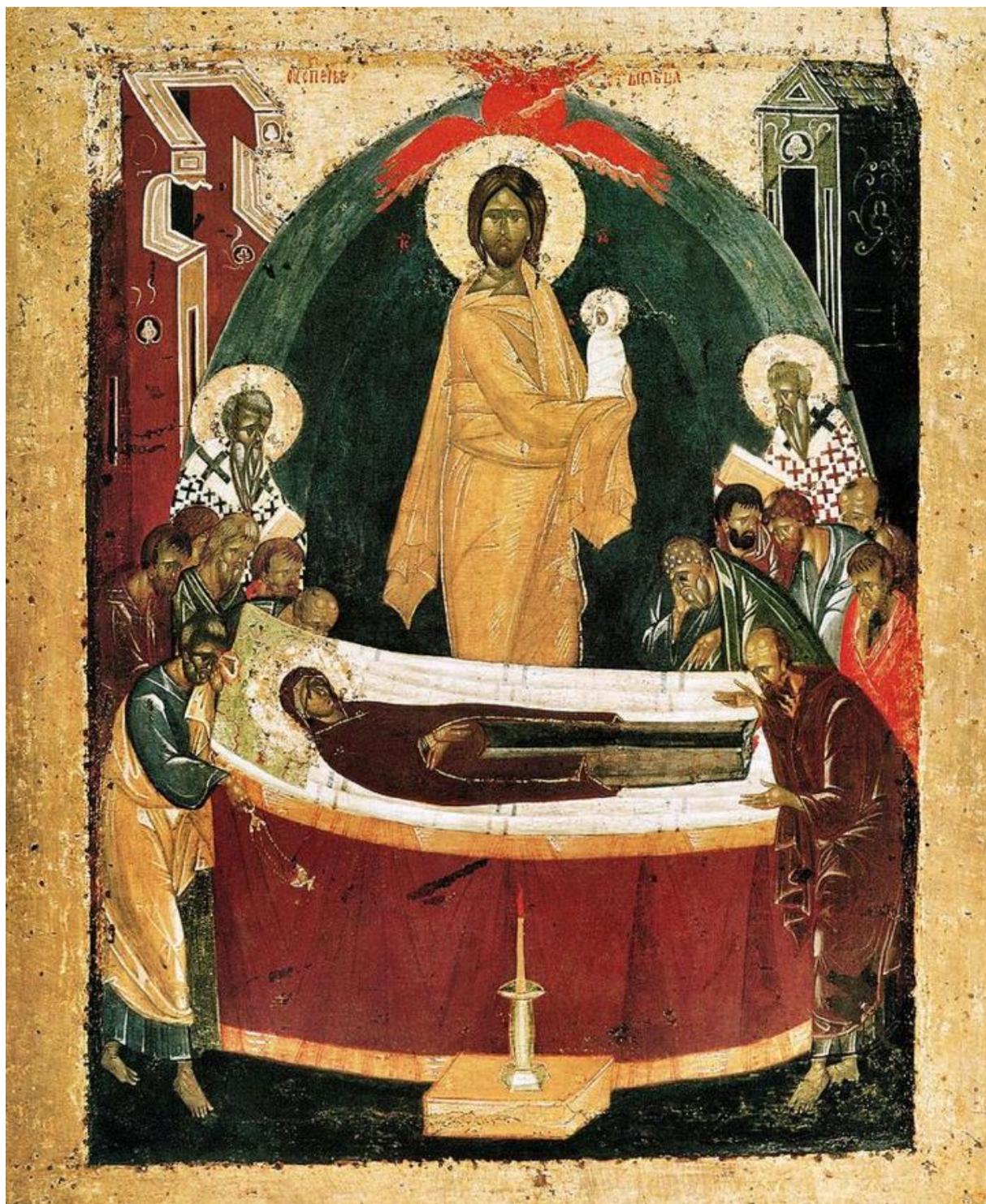
L. Záborský: Zoslanie Ducha Svätého (1996)

zosnulý - mŕtvy

Zosnutie Bohorodičky (ikona) - tiež gréc. *Koimesis*; rus. Успение Богородицы/*Uspenie Bogorodicy*, lat. *Dormition Theotocos* ; východný obrazový typ *Smrti Panny Márie*; má svoju vlastnú *ikonografiu*: Panna Mária leží na lôžku, okolo ktorého sú zhromaždení apoštoli a Máriine priateľky, za lôžkom Kristus drží v náručí dušu Panny Márie v podobe nemluvnáťa; niekedy sa pri Máriinom lôžku zjavuje židovský veľkňaz Jechoniáš, ktorý sa snažil prevrátiť máry, preto zázrakom prišiel o ruky; prirástli mu, až keď sa pomodlil k Panne Márii; pozri *Epitaphios Theotokos*

Dormition Theotocos (nástená maľba, Vukovo, 16.st.)

Theofan Grék: Zosnutie Bohorodičky (1392)

Zosnutie (ruská ikona, Ostankino, 16.-17.st.)

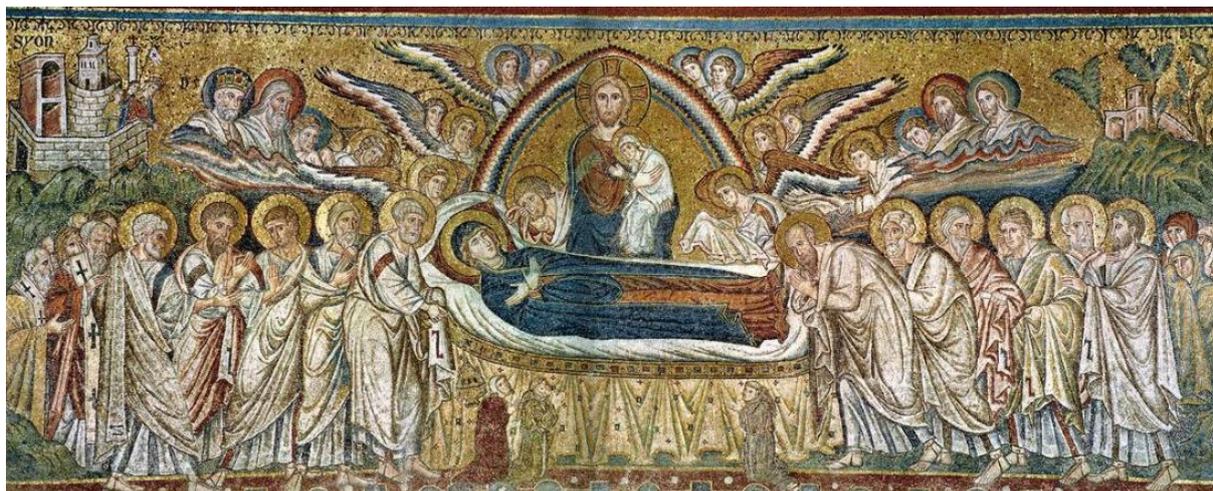
Malarycki majster: Zosnutie (Západnopoľská ikonopisecká škola, 17.st.)

Dormition Theotocos (mozaika Epitaphios Theotokos, kostol Chora v Konštantínopoli, 16.st.)

Zosnutie Panny Márie - lat. zvaný *Dormitio*; na prelome 8.-9.st. sa objavuje tzv. *Dormitio*, vyobrazenie Panny Márie ležiacej na lôžku, okolo ktorého sú zhromaždení apoštoli; za lôžkom Kristus drží v náručí dušu Panny Márie; môže byť zobrazená aj vo zvláštnom *medailóne*, niekedy ju podáva anjelom; jeho postava je zobrazovaná približne do 15.st.; občas sa *Kristus* objavuje s anjelmi v *svätožiare* alebo hore v *mandorle*; inokedy dokonca anjeli odnášajú na márach Máriino telo (reliéf severného portálu dómu v Magdeburgu, zač. 14.st.); vo vrcholnom stredoveku drží sv. Peter kadidelnicu alebo je oblečený do pápežského rúcha a na hlave má tiaru (tzv. Morganove platničky, 1360), sv. Pavol pridržiava nohy Panny Márie, sv. Ján Evanjelista drží *palmu*, niekedy plače alebo kľáči pri lôžku, a ostatní apoštoli prislужujú pri liturgii pohrebného obradu, držia kríž, kadidelnicu (sv. Ondrej), sväteničku na kropenie tela, knihy (sv. Peter) a sviece; niekedy má sviecu v ruke Panna Mária; ešte je nažive a drží horiacu sviecu, ktorej svetlo je symbolom kresťanskej viery; dve smútiace ženy predstavujú vdovy, priateľky Márie, ktorým zanechala svoje šaty

https://www.google.sk/search?q=%D0%A3%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5%22&espv=2&biw=1855&bih=995&tbm=isch&tbo=u&source=univ&sa=X&ved=0ahUKEwjEv4qbzMLJAhWHqg4KHfBmA_UQsAQIRg

Zosnutie Panny Márie. Dormitio (mozaika, bazilika Santa Maria Maggiore, Rím, 432-440)

Majster Grudziadz polyptychu: Zosnutie Márie (dormitio, 1390)

Dormitio (slonovina, nedatované)

M. Wolgemut, W. Pleydenwurf, H. Schedel: Zosnutie Panny Márie (Norimberská kronika, 1493)

Duccio: Pohreb Bohorodičky (dormitorio, 1308-1311)

A. Mantegna: Smrť Panny Márie (dormitio, 1462)

Zosnutie presvätej Bohorodičky (byzantská mozaika v Palerme na Sicílii, 12.st.)

P. Cavallini: Zosnutie Panny Márie. Dormitio (mozaika, Santa Maria in Trastevere, Rím, 1291)

Zosnutie Bohorodičky (sviatok) - tiež Uspenie Bohorodičky; gréc. Κοίμησις Θεοτόκου/Koimesis Theotokos; východoslovan. Успѣніе Пресвятой Богородицы; je jedným z dvanástich veľkých sviatkov v gréckokatolíckej a pravoslávnej cirkvi; slávi sa 15.augusta; sviatok oslavuje Máriino zosnutie (smrť), prenesenie do nebies (nanebovzatie) a oslávenie; sviatok predkladá Máriu ako vzor cesty, ktorú má každý kresťan prejsť pri prijímaní spásneho tajomstva Krista; v bohoslužobných textoch sa vyzdvihuje aj úloha Márie ako prihovorkyne u svojho Syna Ježiša Krista za spásu celého ľudstva; to zdôrazňujú mnohé texty; sviatok Zosnutia má jeden deň „predsviatku“ (14.augusta) a obdobie „posviatku“, ktoré sa uzatvára 23.augusta; okrem toho má prípravný pôst, ktorý trvá dva týždne a nazýva sa Uspenský pôst (alebo ľudovo Spasivka); sviatok má korene v ranom kresťanstve, od konca 6.st. sa slávi na celom kresťanskom Východe, kedy cisár Maurikios I. stanovil aj dátum slávenia na 15.augusta; pozri *Smrť Panny Márie*

https://sk.wikipedia.org/wiki/Zosnutie_presv%C3%A4tej_Bohorodi%C4%8Dky